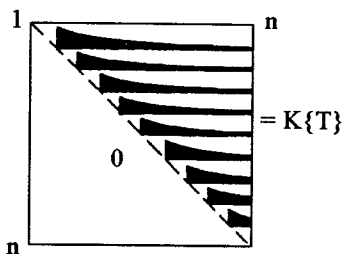

царствовања Јована и Манојла Комнина" (1118-1185) (Санкт-Петербург, 1859); 4) Никита Хонијат, т. 1, "Историја од почетка царствовања Јована Комнина" (1118-1185) (Санкт-Петербург, 1860); 5) Никита Хонијат, т. 2, "Историја од времена царствовања Јована Комнина" (1186-1206) (Санкт-Петербург, 1862); 6) Георгије Акрополит, "Летопис" (1203-1261) (Санкт-Петербург, 1863); 7) Георгије Пахимер, "Историја о Михајлу и Андронику Палеологу" (1255-1282) (Санкт-Петербург, 1862); 8) Никифор Григора, "Римска историја" (1204-1341) (Санкт-Петербург, 1862).

Ова колекција текстова садржи неколико десетина хиљада помињања имена (са вишеструкостима). Конструисани су графици фреквенција за периоде 976-1200. и 1200-1341. год. Показало се да су сви графици $K(T_0, T)$ практично идентични идеалном.

Пример 4. Ф. Грегоровијус, "Историја града Рима у Средњем веку" [41]. Из тог текста издвојени су делови који описују: 1) 300-600. год., 2) 560-900. год., 3) 900-1250. год., 4) 1250-1500. год. Сваки од њих разбијен је на "поглавља - покољења", колекција имена броји овде неколико десетина хиљада помињања. Принцип пригушења фреквенција је опет потврђен.

Укупно је обрађено неколико десетина великих историјских текстова. У свим случајевима принцип је потврђен. Одавде проистиче метода хронолошки тачног уређења "поглавља - покољења" у тексту (или колекцији текстова), у коме је то уређење нарушено или непознато. Уочимо колекцију свих "поглавља - покољења" текста X и нумеришимо их на неки начин. За сваку "главу" $X(T_0)$ израчунајмо функцију $K(T_0, T)$ за дату нумерацију поглавља. Сви бројеви $K(T_0, T)$ се природно организују у матрицу $K\{T\}$ димензије $n \times n$ где је n укупан број "поглавља". У идеалном теоријском случају матрица $K\{T\}$ има изглед приказан на сл. 14.2. Наиме, испод главне дијагонале су нуле, на главној дијагонали - апсолутни максимум у свакој врсти (и колони), а затим сваки график (у свакој врсти) монотono опада. Испоставља се да се аналогна слика пригушења види и за колоне матрице. Наиме, апсолутни максимум сваке колоне се налази на главној дијагонали и са смањењем редног броја T бројеви $K(T_0, T)$ се ("у просеку") смањују. Фреквенција коришћења у "поглављу" $X(T_0)$ имена старијег порекла се смањује по мери удаљавања покољења T које је генерисало та имена од покољења T_0 . Ради оцене брзине пригушивања фреквенција згодно је користити усредњени график

Сл. 14.2

који се добија усредњавањем матрице $K\{T\}$ по дијагоналама паралелним главној. График $K_{sr}(T)$ представља "усредњену врсту" или "усредњену колону"

$$K_{sr}(T) = \frac{1}{n-T} \sum_{P-T_0=T} K(T_0, P)$$

који се добија усредњавањем матрице $K\{T\}$ по дијагоналама паралелним главној. График $K_{sr}(T)$ представља "усредњену врсту" или "усредњену колону"